

# INTERJÚ LADÁNYI SÁNDORRAL

## I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy az 1956-ról tanultakat személyesebbé tegye, illetve a diákok megismerjék az események legfontosabb helyszíneit, s megértsék azt is, hogy az a háborús konfliktus, melyet a forradalom és a szabadságharc jelentett, milyen hatással volt az épített környezetre.

Az óra során arra is lehetőségük van a diákoknak, hogy a konkrét történelmi eseményhez való különféle szubjektív viszonyulásokat megértsék, s hogy a korszak átlagemberének személyes meglátásán keresztül jobban megértsék, több nézőpontból vizsgálják a múltjukat. Ez különösen azoknak a diákoknak hasznos, akiknek a családjában van valamiféle személyes kötődés az 1956-os eseményekhez, illetve akik emelt szintű történelem érettségit kívánnak tenni – hiszen az ő esetükben elvárható, hogy az adott forrásban (jelen esetben a felvett interjúban) elkülönítsék a tényeket a személyes meglátásoktól, véleményformálástól.

Elsősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező órának** ideális, de fővárosi kötődésű diákoknak akár egy helytörténelmi óra keretében is megvalósítható a foglalkozás. A feladat **nem időigényes** (kb. 20 perc), **akár egy-egy részlete is megvalósítható.**

**Nevelési célok:** A tanuló megismeri 1956. október 23-ának eseményeit. Átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja. Megismeri és elítéli a totális kommunista diktatúra emberiség elleni bűneit. Átérti a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük.

Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve. Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

**Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:**

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, ÁVH, egypártrendszer, pártállam, reakciók, koncepciók, MEK, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

**Az óraelem felhasználásának vázaltos összefoglalása:**

- Órát megelőző házi feladat (videó megtekintése, tanulói kiselőadások)
- Órai vagy tanári külön ellenőrzés, majd a filmes interjú irányított kérdések általi frontális megbeszélése.
- Házi feladat (projekt) csoportmunkában

A tananyagegységet **szóbeli értékelés és jegyadás** zárja az elkészült projekt, az órai munka és a tanulói óravázlat alapján.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

# 56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

## II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: **tekintsétek meg a Ladányi Sándorral készült interjút!**

Kérjünk meg egy tanulót, hogy készüljön **kiselőadással**, melyben röviden (öt-hat percben) bemutatja a magyarországi földkérdést 1945-től 1955-ig. Segítségképpen adjunk szempontokat is:

- Milyen volt a hazai birtokstruktúra a második világháború előtt?
- Hogyan változott meg ez a háború után? (Adatokra támaszkodva – pl tankönyvi táblázat)
- Kiknek és miért állt érdekében a földosztás?
- Mi történt a paraszti világban a „fordulat éve”, a kommunista hatalomátvétel után, a Rákosi-korszakban? (Kulcsszavak:téteszesítés, termelészövetkezet, jegyrendszer, beszolgáltatás, padlássöprés, feketevágás, kulák, kulákperek, „új irány” – a Nagy Imre-féle vonal)

## III. Órai munka – az óra menete

**Alkossanak a tanulók négy-ötös csoportokat! Állítsák időrendi sorrendbe az alábbi képeket, melyek mindegyike az interjúalany akkori lakóhelye, az Akácfa utca környékén készültek 1956-ban!** A feladat megoldásának közös megbeszélése során **indokolják meg**, miért ezt a sorrendet alkották meg. (Képek forrása: Fortepan.hu) (3 perc)



A) Akácfa utca eleje, folyik a Sztálin szobor szétdarabolása.



B) Akácfa utca a Rákóczi út felől.



C) Blaha Lujza tér, kirakodóvásár a Corvin Áruház előtt. Szemben az Akácfa utca.



D) Rákóczi út - Akácfa utca sarok. Kiegyezett szovjet BTR-152 páncélozott lövészszállító jármű.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

## 56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Az alábbi képen az interjúalany által is említett helyszínt és eseményt láthatjuk. Az Akácfa utcában és a Blaha Lujza téren is állt egy teherautó az elbeszélése szerint. Mi volt a szerepe az egyiknek, mi a másiknak az elbeszélése szerint? Mennyiben árnyalja ez az 1956-ról eddig kialakult képünket? (5 perc)



Blaha Lujza tér, Nemzeti Színház.

**Hogyan viszonyult az interjúalany az események időpontjában a forradalomhoz?** Milyen szavakat használ, amikor az akkori érzéseit, tetteit írja le? Mennyiben árnyalja ez az eseményekről kialakult képünket? (2 perc)

**Tartsa meg a tanuló kiselőadását a magyarországi földkérdésről!** (10 perc)

**Vitassuk meg:** kinek lehetett szimpatikus Mindszenty beszéde és kinek nem?

Alapvetően **mi határozza meg egy társadalmi-politikai kérdéshez való viszonyulásunkat?**

(Mindszenty egyik beszédének írott változatát itt lehet megtalálni:  
<http://mek.niif.hu/01900/01937/html/szerviz/dokument/mindsts.htm>

Videofelvételt pedig itt: <https://www.youtube.com/watch?v=l-eTKHFoq4E>)

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.



## 56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

### IV. Házi feladat egyéni vagy csoportmunkában

- A)** A tanulók kis csoportban (4-5 fő) **készítsenek képeket a forradalom és szabadságharc belvárosi helyszíneiről!** (Különös tekintettel az interjú helyszíneire: VIII. kerület, VIII. kerület) Lehet használni online oldalakat is (google view, webkamerák stb.) Rendezzék az elkészült képeket prezentációba, próbáljanak meg minél több képet felkutatni az akkori állapotokról! Mondják el tanuló társainak a következő órán a szemléltető anyag segítségével, hogyan változtak meg az utcák, üzletek! Van-e kedvenc helyük ma a város ezen részén? Miért éppen az? Mit szoktak ott csinálni? 1956-ban mi volt az adott helyen?
- B)** Nézzenek utána a diákok, **milyen filmeket játszottak 1956-ban** az említett Monte Christo grófján kívül a mozikban! Milyen filmszínházak működtek ekkor Budapesten és hol? (Jelöljék ezeket térképen!) Mely helyeken van ezek közül ma is mozi a fővárosban? Mi vehető észre a korabeli filmkínálaton?



Erzsébet körút - Dohány utca sarok, az interjúban is említett Híradó mozi 1940-ben.

Egy hasznos oldal: <http://1956.mti.hu/Pages/Movies.aspx>

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

## 56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

### MELLÉKLET – A tanulóknak kiosztott képek nagyobb változata



Akácfa utca a Rákóczi út felől.



Rákóczi út - Akácfa utca sarok. Kiegett szovjet BTR-152 páncélozott lövészszállító jármű.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.



## 56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez



Akácfa utca eleje, folyik a Sztálin szobor szétdarabolása.



Blaha Lujza tér, kirakodóvásár a Corvin Áruház előtt. Szemben az Akácfa utca.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.